

Jedno z nejvýznamnějších děl Lucase Cranacha staršího – Svatý Antonín poustevník bylo zapůjčeno z Litoměřic do Düsseldorfu

Stiftung Museum Kunstpalast v Düsseldorfu společně s Cranach Digital Archive a s předními zahraničními badateli představuje tvorbu jednoho z nejvýznamnějších umělců doby renesance Lucase Cranacha staršího (1472–1553). Výstava s názvem *Cranach. Meister – Marke – Moderne* se zaměřuje na Cranachovo působení v rozbouřené době počátku reformace a na možnosti výtvarné reprezentace nové podoby víry v rámci evropského kontextu. Cranach byl blízkým přítelem Martina Luthera, který před 500 lety, v roce 1517, přibil na dveře kostela ve Wittembergu 95 tezí a otevřel tak diskusi o podobě pravé víry. Svým uměleckým působením do diskuse vstoupil i Cranach, který díky svému talentu, zaměření a dokonale organizované dílenské praxi uspokojoval poptávku po uměleckých dílech jak reformovaných, tak katolických zadavatelů. Kromě křesťanských námětů se věnoval portrétní tvorbě, portrétoval mnohá knížata a významné humanisty z celé Evropy.

Düsseldorfská výstava má ambici představit nejširší možný rozsah malířských prací Lucase Cranacha st. a jeho vliv na reformaci. Jeho tvorbu zasazuje do kontextu doby, představuje i tvorbu jeho současníků a neopomíná ani jeho vliv na umění v následujících pěti stech letech až do současnosti. Pozornost je zaměřena i na Cranachovu dílnu, která byla nejúspěšnější dílnou své doby a ovlivnila podobu umělecké produkce obecně.

Cranachova tvorba měla velký vliv i na české prostředí. Po té, co se odmlčel Mistr Litoměřického oltáře, se v našem prostředí nenašla dostatečně silná osobnost podobného uměleckého významu, proto se zájemci o výtvarná díla se svými zakázkami obraceli právě na tehdy již slavného Lucase Cranacha st.

Z Litoměřic je na výstavu zapůjčen Cranachův obraz **Sv. Antonín poustevník** (1520–1525) z inventáře katedrály sv. Štěpána, který je od roku 1995 součástí expozice Galerie a muzea litoměřické diecéze. Oboustranně malovanou desku získal Zbyněk Berka z Dubé (proboštem u sv. Štěpána v Litoměřicích v letech 1587–1592) a nechal na ni dodatečně namalovat svůj znak. Na přední straně desky se ve volné horské krajině modlí

Tisková zpráva
Litoměřice, 30. 3. 2017

světec, který je současně pokoušen démony. V jednom výjevu jsou tak propojeny dva náměty – kající sv. Antonín a pokušení světce. Ďábelské postavy jsou inspirované tvorbou Hieronyma Bosche, jehož dílo autor poznal při cestách po Nizozemí. Přestože v první polovině 16. století byl námět sv. Antonína poustevníka oblíbený u mnohých autorů a objednavatelů, v rámci Cranachovy tvorby se jedná o námět výjimečný. Na druhé straně desky je výjev Krista v tumbě – v otevřeném hrobě. Bolestný Kristus s ranami je tu zpodoběn jako vítěz nad smrtí. Především malba se sv. Antonínem poustevníkem je velmi kvalitní prací samotného mistra, Kristus v tumbě je dílenskou prací. Obraz je v Düsseldorfu prezentován oboustranně, což prostory Galerie a muzea litoměřické diecéze nedovolují.

Zájemci o tvorbu Lucase Cranacha mohou düseldorfskou výstavu navštívit od 8. března do 30. července 2017 v atraktivních prostorách Stiftung Musea Kunstpalast v Düsseldorfu. Po návratu Cranachova díla z Düsseldorfu ho návštěvníci budou moci vidět opět v expozici Galerie a muzea litoměřické diecéze na Mírovém náměstí 24 v Litoměřicích. Po dobu zápůjčky obrazu bude v Litoměřicích vystaveno dílo hornorýnského mistra – Sv. Jan na Patmu ze sbírek Diecéze litoměřické.

Alena Beránková
Severočeská galerie výtvarného umění
v Litoměřicích